

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «ЛІКВІДНІСТЬ» ТА «ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ»

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі були досліджені поняття «ліквідність» та «платоспроможність» у визначеннях вітчизняних та зарубіжних вчених, розглянута сутність та взаємозв'язок даних понять.

Ключові слова: ліквідність, платоспроможність, поточна платоспроможність, перспективна платоспроможність.

Abstract

In this work was researched the concepts of "liquidity" and "solvency" in the definitions of domestic and foreign scientists were investigated, were considered the essence and interconnection of these concepts.

Keywords: liquidity, solvency, current solvency, prospective solvency.

Вступ

Проблема оцінки показників ліквідності та платоспроможності постає перед кожним підприємством. Особливо гостро вона постає перед підприємствами під час криз. Водночас така оцінка ускладнюється наявністю різних підходів до оцінки ліквідності та платоспроможності та відсутністю чітких визначень цих понять.

Питанням визначення сутності даних понять присвячені роботи Чемчикаленка Р. А., Майбороди О. В., Давиденка Н. М., Дорошенка А. П., Вовка В. М. та багатьох інших вчених. Для вчених пострадянського простору характерне зміщення термінів «ліквідність» та «платоспроможність», що значно ускладнює роботу в роботі з даними термінами.

Результати дослідження

Необхідність більш чіткого визначення понять «ліквідність» та «платоспроможність» була підкреслена в роботі Чемчикаленка Р. А., Майбороди О. В. і Дьякової Ю. Ю, де «відсутність єдності в трактуванні назв» була визнана одною з основних проблем, що виникають при аналізі ліквідності та платоспроможності [1].

Поняття ліквідності та платоспроможності перебувають у тісному взаємозв'язку між собою, проте більшість дослідників вважають ці терміни нетотожними. Так, якщо платоспроможність є характеристикою усього підприємства, то ліквідність можуть розглядати як характеристику активів, балансу та усього підприємства загалом.

У роботах Н. М. Давиденко під терміном «платоспроможність» розуміється «наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення»; тоді як ліквідність розглядається як механізм перетворення фінансових та матеріальних активів у грошові кошти [2].

Водночас А. П. Дорошенко є прихильником ототожнення понять «ліквідність» та «платоспроможність». В своїх працях він зазначає як єдину відмінність між цими поняттями те, що платоспроможність є спроможністю підприємства виконати свої зобов'язання тільки за рахунок грошових коштів, тоді як ліквідність враховує при цьому можливість реалізації майна [3].

В той же час В. М. Вовк розуміє під платоспроможністю достатність ліквідних активів для погашення в будь-який момент усіх короткострокових зобов'язань перед кредиторами [4]. Таким чином, визначення платоспроможності за В. М. Вовком є фактично тотожним визначенню ліквідності, що запропоноване А. П. Дорошенком.

А. З. Бобилева у своїх працях визначає ліквідність як здатність активів організації перетворюватися в грошову форму за зафіксованою у балансі вартістю [5, с. 160].

Систематизувавши існуючі думки вчених щодо визначень понять «ліквідність» та «платоспроможність» [1–9], слід відмітити суттєву тенденцію до тлумачення поняття ліквідності

підприємства як більш ширшого поняття, у порівнянні з платоспроможністю. При цьому, думки вчених на саме тлумачення цих понять є повністю несумісними, а в деяких навіть входять в прямий антагонізм. В таблиці 1 наведено окремі суперечні визначення платоспроможності.

Таблиця 1 – Підходи до визначення платоспроможності підприємства

Автор	Платоспроможність – це
Крейніна Н. М.	наявність у підприємства коштів достатніх для сплати боргів за всіма короткостроковими зобов'язаннями [6, с. 14].
Уткін З. А.	здатність підприємства вчасно й повністю розраховуватися за своїми довгостроковими зобов'язаннями [7, с. 216]
Шеремет А. Д.	здатність покриття всіх зобов'язань підприємства (короткострокових та довгострокових) усіма активами [8, с. 165]

Таким чином, існує два поняття які позначають терміном «платоспроможність»: платоспроможність в короткостроковому періоді (поточна платоспроможність) та платоспроможність у середньо- та довгостроковому періодах (перспективна платоспроможність). Відповідно, коли говорять про поточну платоспроможність, то мова йде про грошові кошти та їх еквіваленти, що використовуються для погашення короткострокових зобов'язань. У випадку, коли мова йде про перспективну платоспроможність, розглядаються усі активи підприємства, оскільки вони можуть бути перетворені на грошові кошти.

Відповідно до вище наведеного, відбувається певна підміна понять і замість терміну «перспективна платоспроможність» використовується термін «ліквідність». Це пов'язано з тим, що для визначення перспективної платоспроможності слід досліджувати також і показники ліквідності підприємства, оскільки ліквідність підприємства є джерелом його платоспроможності. Проте термін «ліквідність» не пов'язаний із зобов'язаннями підприємства і є самостійним. При дослідженні ліквідності ключовими є фактори часу та суми отриманої від реалізації активів підприємства. Показники швидкої, поточної та абсолютної ліквідності (quick, current and cash ratio) показують чи є підприємство достатньо ліквідним для забезпечення платоспроможності.

Висновки

У роботі був здійснений аналіз існуючих думок щодо співвідношення понять «ліквідність» та «платоспроможність». На підставі аналізу зроблено наступні висновки:

1. Поняття ліквідності і платоспроможності не є тотожними.
2. Змішення понять спричинене тісним взаємозв'язком між ними, що існує на практиці.
3. Слід розрізняти поточну та перспективну платоспроможність.
4. Для позначення перспективної платоспроможності широко використовують термін «ліквідність», що не є повністю коректним.
5. Ліквідність підприємства фактично є ліквідністю всіх його активів. Ступінь ліквідності підприємства є часом за яким підприємство може перетворити свої активи в гроші за їх повною вартістю.
6. Ліквідність не слід повністю пов'язувати із заборгованістю, оскільки отримані від реалізації активів кошти можуть використовуватись на інші цілі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Чемчикаленко Р.А., Майборода О.В., Дьякова Ю.Ю. Напрями підвищення ефективності оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства // Економіка та суспільство. – 2017. – №12 – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua/journal-12/19-stati-12/1382-chemchikalenko-r-a-majboroda-o-v-dyakova-yu-yu>
2. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства / Н.М. Давиденко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №2. – С.36-40.
3. Дорошенко А.П. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства / А.П. Дорошенко // Ефективна економіка. – 2013. – №2. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>
4. Вовк В., Бугай О. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка // Галицький економічний вісник. – 2011.– №3. – С. 169–173.
5. Антикризисное управление: механизмы государства, технологии бизнеса : учебник и практикум для академического бакалавриата / под общ. ред. А. З. Бобылевой. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 639 с. — Серия : Бакалавр. Академический курс

6. Крейнина М. Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности акционерных обществ в промышленности, строительстве и торговле. - М.: АО "ДИС", МВ - Центр, 2007.
7. Уткин З. А. Риск-менеджмент / З. А. Уткин. - М. : Эксмо, 2010. - 287 с.
8. Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 208 с.
9. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Сахаров Віталій Вячеславович – студент групи МОф-14б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14.sakharov@gmail.com

Науковий керівник: **Єпіфанова Ірина Юрївна** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Sakharov Vitalij V. – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.mof14.sakharov@gmail.com

Supervisor: **Yepifanova Irina Yu.**– Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.